

RÓMAI JOG A LATIN SZAKNYELVVEL 1
2026/27. tanév

Tudnivalók:

1. Az első és második félév végi kollokviumra a jeles érdemjegy eléréséhez sem kötelező megtanulnia **kötelező tankönyvből** az **apró betűvel** szedett részeket.

Kivételt képeznek ezen szabály alól azok az apró betűvel szedett részek, melyek:

a. az **előadás**on érintve voltak; továbbá

b. az apró betűs részekben belül a **vastagon** szedett részek és azok szövegkörnyezete.

2. A **latin** fogalmak és kifejezések közül elvárt azok ismerete, melyek a tankönyvben **vastagon** vannak szedve.

El kell sajátítani azon terminusokat is, melyek esetlegesen ezen kívül az **előadásokon elhangzanak**, illetve a diákon említésre kerülnek. Ez a latin terminológia szorosan hozzátartozik a tananyaghoz és számonkérés tárgya lehet.

4. A párhuzamos **magyar-latin szöveg-helyek** magyar szövege a tananyag részét képezi, amennyiben szedése normálméretű.

5. A **9. fejezetben** szereplő **személy-nevek** és **idegen kifejezések** közül csak azok képezik az alapvizsgára kötelező anyag részét, melyek vastagon szedettek.

6. A normálbetűs részek közül sem kell ismerni az alábbi lapszéli számokhoz tartozó anyagrészeket:

1. félév: 204-206, 375-379, 384-388, 392-398, 400-435, 451-452, 468, 561.

2. félév: 1449, 1519-1521, 2009-2012, 2039-2041, 2109, 2112.

ALAPKÉRDÉSEK RÓMAI JOGBÓL

A 1. félév anyagából

1. Az institúció rendszer fogalma - fajtái.	20. Az in fraudem legis eljárás fogalma.
2. A pandektarendszer fogalma, felépítése.	21. A kiterjesztő értelmezés fogalma - példákkal.
3. Az archaikus jog fogalma.	22. A megszorító értelmezés fogalma - példákkal.
4. A préklasszikus jog fogalma	23. Az analogia legis fogalma - példákkal.
5. A klasszikus jog fogalma.	24. Az analogia iuris fogalma - példákkal.
6. A ius cogens fogalma.	25. A jogforrás ismeretelméleti fogalma.
7. A ius dispositivum fogalma.	26. A jogforrás lételméleti fogalma.
8. A ius privatum fogalma.	27. A szokásjog modern fogalma.
9. A ius publicum fogalma.	28. A lex fogalma.
10. A vulgárjog fogalma.	29. A lex perfecta fogalma - példákkal.
11. A személyiségi elv fogalma.	30. A lex minus quam perfecta fogalma - példákkal.
12. Az alanyi jog fogalma.	31. A lex imperfecta fogalma - példákkal.
13. A tárgyi jog fogalma.	32. Az interpolatio fogalma.
14. A jogviszony fogalma.	33. Az önhatalom fogalma, fajtái.
15. A jogi tény fogalma.	34. Az önvédelem fogalma.
16. A jogintézmény fogalma.	35. Az önsegély fogalma.
17. A szubszidiárius jogszabály fogalma.	36. A per fogalma.
18. Az interpretatio fogalma.	
19. Az interpretatiós módszerek fajtái.	

37. A keresetjogi gondolkodás fogalma.
38. A (kereset)elévülés fogalma.
39. Az elévülés nyugvásának fogalma.
40. Az elévülés megszakadásának fogalma.
41. A megdönthető vélelem fogalma - példákkal.
42. A megdönthetetlen vélelem fogalma - példákkal.
43. A fictio fogalma - példákkal.
44. A formula fogalma.
45. A bona fides fogalma.
46. Az exceptio fogalma, fajtái.
47. A praeiudicium fogalma - példákkal.
48. Az ítélet anyagi jogerejének fogalma.
49. Az ítélet alaki jogerejének fogalma.
50. A kötött bizonyítási rendszer fogalma.
51. A cassatio jogkör fogalma.
52. A reformatio jogkör fogalma.
53. A peren kívüli jogsegélyek fogalma.
54. A végrehajtási eljárás fogalma.
55. A csődszerű eljárás fogalma.
56. A csődeljárás fogalma.
57. A jogképesség fogalma.
58. A méhmagzatra vonatkozó fikció tartalma.
59. A kognát rokonság fogalma, fajtái.
60. Az apaság vélelmének tartalma.
61. A sógorság fogalma.
62. Az örökbefogadás fogalma.
63. A törvényesítés fogalma.
64. Az ágyasság fogalma.
65. A hozomány fogalma.
66. A cselekvőképesség fogalma - részképességek.
67. A gyámság fogalma.
68. A gondnokság fogalma.
69. A dolog fogalma.
70. A vagyon fogalma.
71. Az összetett dolog fogalma.
72. A dologösszesség fogalma.
73. A felszerelés fogalma és jogi sorsa.
74. A tartozék fogalma és jogi sorsa.
75. A tulajdon fogalma.
76. A tulajdonjog tartalma.
77. A szomszédjogok fogalma.
78. A tulajdonközösség fogalma.
79. A növedékjog fogalma.
80. A birtok fogalma.
81. A birtokjogok fogalma.
82. Az abszolút detentio fogalma.
83. A relatív detentio fogalma.
84. A quasi possessio fogalma.
85. A jóhiszemű birtokos fogalma.
86. A hibás birtok fogalma.
87. A traditio fogalma.
88. A longa manu traditio fogalma.
89. A quasi traditio fogalma.
90. A brevi manu traditio fogalma.
91. A constitutum possessorium fogalma.
92. A possessorius eljárás fogalma.
93. A petitórus eljárás fogalma.
94. A tulajdonszerzési mód fogalma.
95. Az eredeti tulajdonszerzési mód fogalma.
96. A származékos tulajdonszerzési mód fogalma.
97. Az elbirtoklás fogalma.
98. A foglalás fogalma.
99. A dologegyesülés fogalma.
100. A commixtio fogalma.
101. A fructus naturalis fogalma.
102. A fructus civilis fogalma.
103. A beszédés (perceptio) fogalma.
104. A feldolgozás fogalma.
105. A beruházás fogalma.
106. A szükséges, hasznos és fényűző beruházás fogalma.
107. A ius tollendi fogalma.
108. Mely jogintézmények tartoznak az idegen dologbeli jogok közé?
109. A telki szolgálat fogalma.
110. A deductio fogalma.
111. A személyes szolgálat fogalma.
112. A haszonélvezet fogalma.
113. A használat (usus) fogalma.
114. Az örökhaszonbérlet fogalma.
115. A felülepítményi jog fogalma.

VIZSGATÉTELEK RÓMAI JOGBÓL

Az 1. félév anyagából

1. A római jog korszakai. Mi lehet a korszakbeosztás alapja?
2. A társadalmi tagozódás Rómában a különböző korszakokban
3. A királyság államszervezete
4. A köztársaság államszervezete, a római állam magistratusai. Az imperium és potestas
5. A principatus államszervezete
6. A késő császárkor államszervezete
7. Ius, fas, mos
8. Ius civile - ius praetorium - ius honorarium. Ius gentium – ius fetiale - ius naturale
9. Róma államközi kapcsolatai
10. A jog fogalma. Tárgyi jog - alanyi jog. Ius publicum - ius privatum
11. A jogalkalmazás és jogértelmezés római jogi eszközei és elvei
12. A jogforrás alanyi és tárgyi értelemben
13. A szokásjog
14. Legislatio és iurisdictio
15. A római törvényalkotó szervek
16. A „lex” szó jelentései. A lex létrejötte. A lex publica részei, a lex osztályozása a szankció szempontjából
17. A XII. táblás törvény keletkezése és tartalma
18. A pontifikális interpretáció és eredményei
19. A praetor és edictuma. Az „Edictum Perpetuum”
20. A senatus consultum, mint jogforrás; a tanult senatus consultumok
21. A császári rendeletek elnevezései, fajai (gyűjtemények, kodifikációk stb.)
22. A római jogtudomány korszakai, képviselői, a jogtudósok munkássága
23. A posztklasszikus jogfejlődés. Az „idézési törvény”
24. Justinianus kodifikációja
25. A jogérvényesítés módjai, lehetőségei, eszközei
26. A római kereset fogalma és különböző megjelölései (latin nevei)
27. Az elévülés és a jogvesztő határidő (actiones perpetuae – actiones temporales)
28. Perbeli bizonyítás (szabad és kötött bizonyítás, bizonyítási teher). A vélelem és a fictio
29. A bírósági szervezet Rómában
30. A legis actió eljárás általában. A legis actio sacramento in rem
31. A formuláris eljárás fejlődése, lefolyása
32. A formula fogalma, részei
33. Actio fajták a formuláris eljárásban
34. A császári perrend
35. A praeiudicium (praeiudiciális eljárás) fogalma, esetei
36. A litis contestatio fogalma, hatásai (mind a három eljárásban)
37. Ítélet, jogorvoslat az ítélet ellen, res iudicata
38. A három peres eljárás összehasonlítása (lényeges elemei)
39. A praetor perenkívüli jogsegélyei
40. A végrehajtás (mindhárom eljárás szerint)
41. Actio Pauliana, cessio bonorum, beneficium competentiae
42. A perbeli képviselő
43. A személy (jogképesség) fogalma, keletkezése, megszűnése. A jogképességet befolyásoló tényezők
44. A status libertatis. A rabszolgaság keletkezése, megszűnése
45. A status civitatis. A status familiae
46. A capitis deminutio fogalma, fajai

47. A cselekvőképesség fogalma, a cselekvőképességet befolyásoló tényezők
48. Az életkor jogi jelentősége
49. Agnatio - cognatio - sógorság
50. A házasság fogalma, fajtái, keletkezése, megszűnése, akadályai
51. Házassági vagyoni jogi intézmények
52. Patria potestas. A filius familias helyzete
53. Az örökbefogadás és az emancipatio
54. A „jogi személy”
55. A gyámság és gondnokság
56. A nők helyzete, jog- és cselekvőképessége
57. A dolog és vagyon fogalma, megjelölései
58. A dolog-osztályozások közül: az isteni és emberi jog alá tartozó, a magánvagyonba tartozó, a forgalomképes, elbirtokolható dolgok
59. A dolog-osztályozások közül: az alkatrész, a felszerelés, a tartozék
60. A római tulajdon fogalma, tartalma. A római tulajdon történetének áttekintése
61. A tulajdon korlátai
62. A tulajdonközösség
63. A birtok fogalma, fajtái (jogos - jóhiszemű - hibátlan). A birtok joghatásai
64. Civilis possessio, naturalis possessio, detentio, quasi possessio
65. A birtok elemei, megszerzése. A birtok megszűnése
66. A birtokvédelem fogalma, indokai
67. A birtokvédelem megvalósításának eszközei
68. A tulajdon megszerzési módok általában
69. Tulajdonszerzési cím és tulajdonszerzési mód (példákkal)
70. A traditio módjai, fajtái
71. A birtok- és tulajdontraditio egybevetése
72. Az uratlan dolgok fajtái, jogi sorsa. A kincstalálás
73. Feldolgozás és dologegyesülés
74. Ius adcrendi, accessio, commixtio
75. A gyümölcs fogalma és megszerzése
76. A quirítár tulajdon átruházásának feltételei
77. Mancipatio és in iure cessio
78. Az elbirtoklás feltételeinek alakulása Justinianusig
79. A justinianusi elbirtoklás
80. A tulajdon megszűnése
81. A bona fides jelentősége a dologi jogban
82. A rei vindicatio
83. A beruházások, ius tollendi, retentio
84. Actio Publiciana
85. A rei vindicatio-n és az actio Publiciana-n kívüli egyéb tulajdonvédelmi eszközök
86. A szolgálat fogalma, fajtái
87. A telki szolgalmak fő elvei
88. A szolgalmak keletkezése, megszűnése, védelme
89. A személyes szolgalmak
90. A szomszédjogok és a szolgalmak elvi összevetése
91. Az örökhaszonbérlet, a felülepítményi jog

Debrecen, 2026. szeptember 01.

Dr. Szabó Béla
egyetemi tanár
tanszékvezető

Dr. Újvári Emese
egyetemi adjunktus
tárgyjegyző